

NEWSLETTER - ALMANYA

Nr.1 : Ocak 2013

Özet

Alman Hukuku	Yolcu Taşıma Kanunu'nda Değişiklikler
		Fikri Mülkiyet Hakkı: Ana Lisansın Bitmesi Halinde Alt Lisans Verilmesi
Avrupa Hukuku	Sonradan İfa Hakkı' na İlişkin Yenilikler
Diğer	Duruşma Salonunda Kravat Takmayan Avukat

Alman Hukuku

Yolcu Taşıma Kanunu'nda Değişiklikler

1.1.2013 tarihinden itibaren Alman Yolcu Taşıma Kanunu'nda (PBefG) yapılan bazı değişiklikler yürürlüğe girmiştir. Bu değişiklikler kısmen de olsa Alman yolcu taşıma piyasasındaki otobüs şirketleri için bir liberalleşme anlamı taşımaktadır. Bu Kanun değişikliği, esas olarak şehirlerarası otobüs seferlerini mümkün kılacaktır.

Mevcut hukuk düzenlemesinde uzun mesafe otobüs seferleri sadece belli şartların gerçekleşmesi halinde onaylanıyordu. Birinci Dünya Savaşı zamanlarında çıkartılan bu düzenleme, demiryollarının yolcu taşıma tekeli korumayı amaçlıyordu. Özel teşebbüslere verilen imtiyazlar sanki yok sayılmıştı. Ayrıca, varış noktaları yurtdışında olan ve özellikle Balkanlara ve Türkiye'ye giden hatlara, yurtçinde işletilmek üzere sınırlı miktarda durak açmaya izin veriliyordu. Ancak mevcut düzenlemenin, son yıllarda değişen rekabet ve piyasaların serbest bırakılmasına yönelik anlayış ile bağdaşmadığı anlaşılmış olup, reform çalışmalarına başlanmıştır.

Kanun değişikliği ile Alman demiryolu hatlarını koruma hükmü kaldırılmıştır. Diğer yandan, izin verilecek olan hatların mesafesinin 50 km üstünde olması gerekir. Ancak kısa mesafede banliyö gibi demiryolları taşımacılığı bulunmadığı takdirde, yine kısa mesafe yolcu alımı da yapılabilir.

İlgili izinler, Bölge İdareleri tarafından kural olarak üç ay içerisinde verilir. İşletilecek olan otobüslerde özürülüler için bazı kolaylıklar mevcut olmalıdır.

Fikri Mülkiyet Hakkı: Ana Lisansın Bitmesi Halinde Alt Lisans Verilmesi

Ana lisans ve alt lisans arasındaki ilişki Fikri Haklar Hukuku'nda sorun yaratabilecek konulardandır. Alman Hukuku'na göre, fikri hak sahibi tarafından bir kişiye verilen ana lisans, alt lisans verme yetkisini de kapsar. Böyle durumlarda, ana lisansın bitmesi halinde (örneğin İstifa, geri alım, fesih vs.) alt lisansın kaderinin ne olacağı sorulabilir. Bu konuda Federal Yüksek Mahkemesi verdiği iki ve çok ilginç yeni kararda, ana lisansın bitmesi halinde alt lisansa bir etkisi olmayacağı yönünde karara varmıştır.

İlk davada (Betriebsberater 2012, sh. 1997 vs.) davacı bir bilgisayar programı üzerinde hak sahibi olarak bir şirkete ana lisansını vermiştir. Ana lisans sahibi ise üçüncü bir şirkete basit bir kullanım hakkı vermiştir. Hak sahibi ücretini alamadığı gerekçesi ile lisans sözleşmesini feshetmiştir ve alt lisans sahibine kullanımı sürdürmesinden dolayı tazminat davası açmıştır.

İkinci davada (Der Betrieb 2012, sh. 1867 vs.) davacı taraf bir şarkının telif haklarına sahiptir. Davacı bir müzik şirketine kullanım hakkını devretmiştir, bu şirket ise davalı tarafa Almanya ve Avusturya için kullanım hakkını devretmiştir. Davacının sözleşmeyi feshetmesinin ardından davacı Almanya ve Avusturya ülkelerindeki haklarının da geri alınmasını talep etmiştir.

İki olayda da Alman Federal Mahkemesi davacıları haklı bulmamıştır. Yüksek Mahkeme, gerekçesinde Alman Fikri Sınai Haklar Kanunu'na dayanırken, kanun koyucunun alt lisans alanın haklarını korumak istediğini kabul ederek, basit alt lisans kullanım haklarının ana lisans verenin değişmesi halinde dahi baki kalacağını kararlaştırmıştır. Yüksek Mahkeme, diğer bir deyişle, ana lisans sahibi lisans hakkını yitirmesi halinde alt lisans sahibinin fikri hak sahibinden lisans alma hakkının doğmuş olduğunu varsaymıştır.

Sonradan İfa Hakkı'na İlişkin Yenilikler

Avrupa Birliği'nin tüketim malları satımına ilişkin direktifi (RL 1999/44/EG) uyarınca tüketici, ayıplı bir malın ücrete mukabil olmadan düzeltilmesini ya da yeniden gönderilmesini satıcıdan talep edebilir. Tüketicinin bu talebi Almanya'da, özellikle örneğin 'fayans' gibi ürünlerde, ürünün döşenmesinin ardından bir ayıbın ortaya çıkması gibi durumlarda, bu konu tartışmalıydı. Tartışmasız olan husus, satıcının malı tekrar tedarik etmekle yükümlü olmasıdır. Ancak çekişmeli olan konu, satıcının ayıplı malın sökülmesinden ve yine döşenmesinin masraflarını karşılayıp karşılamayacağı hususudur. Satıcının üretici olması durumunda, bu masrafların satıcı tarafından karşılanması hususunda bir mutabakat söz konusuydu. Bu durum, üreticinin kusurundan doğan tazminat hakkından

Daha fazla bilgi için web sayfalarımıza bkz.

kaynaklanmaktaydı. Perakendecilerde böyle bir borçlanma söz konusu değildi, bu sebeple satıcının sonradan ifa hakkına ihtiyaçları vardı.

Avrupa Topluluğu Adalet Divanı bir kararında (16.6.2011 tarihli, NJW 2011, 2269 ff.) ücretsiz olarak sonradan teslimin çok geniş kapsamlı olduğu konusuna varmıştır. Satıcı bu sebeple tüketiciye karşı kurulum ve sökölme masraflarını karşılamakla yükümlüydü, bu oran tabi nisbi, makul sınırlar içerisinde değerlendirilmekteydi.

Avrupa Topluluğu Adalet Divanı'nın kararı Almanya için önem taşımıştır, özellikle de Almanya 2001 yılında Türk kanun koyucunun aksine, Tüketicinin Korunmasına İlişkin Kanunu 'Büyük Çözüm' olarak Medeni Kanuna katmasıyla gerçekleşmiştir. Böylelikle gündeme, şirketlerin akit imzalamaları halinde kurulum ve sökme işleminin sonradan ifa hakkı kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği tartışması gelmiştir. Federal Yüksek Mahkemesi (17.10.2012 tarihli, AZ VIII ZR 226/11) kararında, Avrupa Topluluğu Adalet Divanı ile aynı fikirde değildi. Federal Yüksek Mahkeme şirketler ile imzalanan akitlerde bu kuralın geçerli olamayacağı kanısındadır, çünkü şirketler her zaman üretici şirketten değil perakendecilerden de alışveriş yaptığı için günlük hayatta bunun uygulanmasının sakıncalı olduğu kanaatindedir.

Duruşma Salonunda Kravat Takmayan Avukat

Federal Almanya Anayasa Mahkemesi, 13.3.2012 tarihinde Bavyera eyaletine bağlı bir avukatın, Münih'te bir ceza mahkemesi duruşmasına cübbeli ancak kravatsız katılmasının, anayasaya aykırı bulunduğu iddiasını kabul etmemiş ve anayasaya aykırılık iddiası başvurusunu haklı bulmayarak reddetmiştir.

Diğer bir deyişle, Federal Almanya Anayasa Mahkemesi meslek icrasına (madde 12 Alman Anayasası) aykırı bir durum bulunmadığı görüşündedir. Böylelikle, Alman yargısı eski ve hukuk dışı görünen kurallar kapsamında avukatların mahkeme huzuruna çıkmalarında kıyafet konusunda talimatlarda bulunabileceğini kabul etmiştir.

Ancak Almanya'nın federal sisteminde, eyaletten eyalete farklılıklar görülmektedir. Federal Baro, Avukatların Meslek Kuralları Yönetmeliği md. 20 gereği Almanya'da faaliyet gösteren tüm avukatlara cübbeyi zorunlu kılmış, ancak kravat hususuna değinmemiştir. Baden Württemberg Adalet Bakanlığı bir yönetmelikle kravatı (ceza davalarında beyaz renk kravatı) avukatın duruşma salonunda bulundurması gereken bir zorunlu unsur olarak göstermiştir. Bavyera eyaletinde duruşma salonunda kıyafet örf ve âdetin gerekliliği olarak kabul edilmektedir.

Münih (Bavyera) Eyalet Mahkemesi (Landgericht) ve Federal Anayasa Mahkemesi'nden farklı olarak Mannheim (Baden-Württemberg) Eyalet Mahkemesi liberal bir tutumu benimsemiştir. Bu mahkemeye göre, avukatlar, kravat takmaması sebebiyle duruşma salonundan uzaklaştırılmaz. Bu olay Federal Anayasa Mahkemesine yansımamış olmakla beraber, bu tutum Federal Anayasa Mahkemesinin içtihatlarıyla bağdaşmaktadır. Çünkü Anayasa Mahkemesi'nin sıkı kıyafet kurallarına izin vermesi, liberal tutumunun anayasa aykırı olması anlamına gelmemektedir.

Almanya'da her eyalet mahkemesi farklılıklar gösterebileceği için Alman avukatlarının yapacağı en güvenli şey kravatlarını çantalarında taşıyıp, buldukları eyaletlerin göreneklerine uyum sağlamak olacaktır.

Muhataplarınız:

RA Prof. Dr. Christian Rumpf (Stuttgart), RA Finn Simonis (Stuttgart)
Av. Bender Özsoy, Av. Gülcan Tutkun-Berk (İstanbul)

Bu bilgilerin profesyonel hukuk danışmanlığının yerini almayacağını dikkate almanızı rica ederiz.